

PROHLÁŠENÍ

Evropský hospodářský a sociální výbor

**Reakce EU na šíření onemocnění COVID-19 a potřeba bezpříkladné solidarity
mezi členskými státy**

Potřeba vypracování naléhavého a komplexního plánu evropské hospodářské obnovy

Onemocnění COVID-19 představuje především ohrožení lidského zdraví, dále vážnou hospodářskou a sociální hrozbu a konečně možné nebezpečí pro demokratické instituce.

EU se tváří v tvář této krizi, jež je jednou z nejhorších v její historii, musí řídit tím, že má být považována za společenství se společným osudem. EHSV připomíná, že díky této zásadě je možné přijímat a koordinovat společná a solidární opatření, jejichž účelem je zabránit negativním zdravotním, hospodářským a sociálním dopadům krize v souvislosti s onemocněním COVID-19.

EHSV v tomto ohledu oceňuje rychlou reakci Evropské komise a vítá všechna dosud oznámená opatření EU. Tato opatření však považuje pouze za první konkrétní projev solidarity a odpovědnosti EU vůči jejím obyvatelům, podnikům a pracovníkům a také za nezbytný první důležitý krok v našem společném boji proti této pandemii.

Výbor se zároveň domnívá, že rozsah opatření a výše aktivovaných zdrojů musí být úměrné rozsahu ohrožení, aby byly účinné. Období, které momentálně prožíváme, vyvolává neúnosný tlak na občany, podniky a pracovníky v EU, kteří se oprávněně obávají o své zdraví, svá pracovní místa a budoucnost svých dětí. Tato chvíle si žádá pevné politické vedení a jednotný projev odvahy ze strany evropských politických představitelů. Naši občané a samy dějiny nás budou posuzovat podle kroků, které v této nesmírně důležité chvíli podnikneme nebo naopak nedokážeme podniknout.

EHSV je přesvědčen, že v době takto velké nejistoty umožní členským státům EU, jejím obyvatelům, podnikům a pracovníkům co nejlépe čelit důsledkům pandemie COVID-19 a obnovit udržitelnější a odolnější evropské hospodářství pouze **komplexní plán evropské hospodářské obnovy**.

Podle názoru EHSV by tento plán obnovy měl zahrnovat zejména následující opatření zaměřená na zajištění náležité fiskální a monetární reakce v celé EU, jež bude úměrná rozsahu a cílům naší hospodářské a měnové unie:

- prozkoumání plného potenciálu Evropského mechanismu stability s cílem aktivně pomoci všem členským státům s obnovením důvěry na trhu prostřednictvím preventivních úvěrových linek, jež by měly být zpřístupněny rychle a bez diskriminujících podmínek, přičemž by se měla vhodně upravit jeho cenová politika, aby se zohlednily stávající extrémně nízké tržní sazby,
- urychlené vytvoření evropského nástroje pro dočasnou podporu na zmírnění rizik nezaměstnanosti v mimořádné situaci (SURE), který Komise nedávno navrhla a který bude důležitým nástrojem ke zmírnění hospodářských a sociálních dopadů pandemie COVID-19, přičemž jeho specifickým účelem je ochrana pracovních míst a pracujících lidí,
- vytvoření speciálního fondu pro boj s onemocněním COVID-19, v němž budou shromážděny prostředky EU určené k poskytování co největší finanční podpory všem členským státům EU ve dvou fázích: první za účelem vypořádání se se zdravotním, hospodářským a sociálním ohrožením a druhé za účelem opětovného nastartování evropské ekonomiky poté, co pomine zdravotní ohrožení. Přístup k tomuto fondu musí mít všechny členské státy stejný a fond by se měl zaměřit na to, aby se zabránilo bankrotům podniků, zaručila se zaměstnanost a pomohlo se evropským podnikům a samostatně výdělečně činným osobám co nejrychleji se vzpamatovat,

- posílení proticyklické úlohy Evropské investiční banky navýšením její kapacity a potvrzení úlohy ECB jako věřitele poslední instance, který by měl být schopen poskytnout neomezenou likviditu prostřednictvím dalších nekonvenčních opatření měnové politiky, aby bylo možné uspokojit potřeby v oblasti likvidity, které má reálná ekonomika, zachovat celistvost eurozóny, posílit fungování jednotného trhu a podpořit úlohu EU jako globálního ekonomického aktéra.

EHSV v souladu s postojem Evropského parlamentu naléhavě žádá Komisi, aby bezodkladně přehodnotila **současný rozpočet EU** a zohlednila rozsah krize v souvislosti s onemocněním COVID-19 tím, že:

- zmobilizuje dostupná finanční rozpětí v rozpočtu na rok 2020,
- přesměruje přebytek EU z roku 2019 a místo vracení těchto peněz členským státům je plně využije ke snadnějšímu vyčlenění prostředků na opatření související s koronavirem, a to pokud možno na úrovni EU,
- upraví stávající právní předpisy v oblasti soudržnosti, aby členské státy měly větší flexibilitu při přesouvání prostředků mezi jednotlivými programy politiky soudržnosti a mohly je rychle přeměrovat tam, kde jsou nejvíce zapotřebí.

Je jasné, že kromě výše uvedeného je více než jindy důležité, aby byl jednotný trh plně funkční, a že jeho dokončení bude základním faktorem obnovy. Je zásadně důležité, aby členské státy v současné chvíli kromě ochrany zdraví svých občanů zavedly zelené koridory, které umožní volný pohyb mimořádně důležitého zboží a zásob v celé Unii.

EHSV je dále pevně přesvědčen, že pandemie COVID-19 vynesla do popředí krutou realitu toho, že EU postrádá nezbytná pravidla a podmínky k tomu, aby byla schopna rychle a soudržně čelit takovému ohrožení. Tvrdým ponaučením z tohoto ohrožení zdraví je skutečnost, že do evropského programu musí být zařazeno vytvoření „zdravotní unie EU“.

COVID-19 bude mít výrazný a negativní dopad na dosahování cílů udržitelného rozvoje a cílů Zelené dohody pro Evropu. EHSV proto trvá na tom, že je třeba této naléhavé hrozbě čelit co nejdříve a neprodleně naše úsilí o obnovu zaměřit na cíle udržitelného rozvoje a Zelenou dohodu.

Zachování právního státu a evropských hodnot

Evropská unie je založena na společných evropských hodnotách, které nelze za žádných okolností zpochybňovat¹. Jsou to úcta k lidské důstojnosti, dodržování lidských práv, svoboda, demokracie, rovnost a právní stát. Na tyto hodnoty nelze zapomínat ani v situaci, kdy EU a její členské státy čelí ohrožení a jeho důsledkům z hlediska hospodářských a sociálních problémů. Přestože reakce na současnou krizi musí být rychlá a opravňuje k určitým výjimečným a časově omezeným opatřením, není možné, aby tato opatření narušovala právní stát a ohrožovala demokracii, oddělení pravomocí a základní práva evropských občanů. EHSV vyžaduje, aby veškerá politická opatření v tomto směru byla zcela v souladu se společnými hodnotami stanovenými v článku 2 SEU.

¹ Stanovisko EHSV SC/052 Budoucnost EU: přínos pro občany a respektování evropských hodnot.

Tato nákaza je pro celou Evropskou unii testem politické, finanční, sociální a vědecké solidarity. Musíme se sjednotit v boji proti společné a existenční hrozbě, která nehledí na hranice, zajistit, abychom měli nezbytné zdroje k zastavení této nákazy, a společně nalézt odpovědi na sdílené problémy.
